

Sygn. akt II CSK 776/16

POSTANOWIENIE

Dnia 17 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z wniosku B. L.
przy uczestnictwie S. L., A. L. i P. G.
o stwierdzenie nabycia spadku po B. R.,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 17 maja 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
S. L.
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 3 czerwca 2016 r., sygn. akt II Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestnika S. L. od postanowienia Sądu Okręgowego w P. z dnia 3 czerwca 2016 r., sygn. akt II Ca (...) Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych

przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001, III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7 - 8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Przesłanki te jednak nie zachodzą w tej sprawie.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001, II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz.11, z dnia 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Skarżący występowanie istotnego zagadnienia prawnego wiąże z koniecznością wyjaśnienia, czy w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku, wydziedziczonego traktuje się tak, jakby nie dożył otwarcia spadku, a w konsekwencji, czy udział spadkowy, który przypadłby wydziedziczonemu zstępnemu przypada jego zstępnym.

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

Potrzebę wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, a to art. 1011 k.c. skarżący łączył z występowaniem przeciwstawnych koncepcji odnośnie do wpływu wydziedziczenia zstępnego testamentem negatywnym na dziedziczenie z ustawy zstępnym wydziedziczonego, tym bardziej, że w tej sprawie Sady obu instancji zajęły w tej materii odmienne stanowiska. W skardze kasacyjnej zarzucił naruszenie art. 1011 k.c. przez uznanie, iż skutki prawne wydziedziczenia obejmują jedynie samego wydziedziczonego i nie dotyczą jego zstępnym oraz naruszenie art. 931 § 2 k.c., przez uznanie, iż wydziedziczony zstępnym jest traktowany tak, jakby nie dożył otwarcia spadku i tym samym zstępnym wydziedziczonego zstępnym dochodzą do dziedziczenia w miejsce wydziedziczonego.

W uchwale z dnia 3 grudnia 2015 r., III CZP 85/15 (OSNC z 2017, nr 1, poz. 2), Sąd Najwyższy w odpowiedzi na pytanie czy w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku wydziedziczonego traktuje się tak, jakby nie dożył otwarcia spadku, a w konsekwencji, czy udział spadkowy, który by przypadł wydziedziczonemu zstępnemu przypada jego zstępnym, wyjaśnił, że udział spadkowy, który

przypadłby z ustawy wydziedziczonemu przez spadkodawcę jego dziecku, przypada zastępnym wydziedziczonego. Uchwała ta jest kontynuacją stanowiska wyrażonego w uchwałach Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 1971 r., III CZP 24/71, OSNCP 1972, nr 2, poz. 23 i z dnia 10 kwietnia 1975 r., III CZP 14/75, OSNCP 1976, nr 2, poz. 28, a także w orzeczeniu z dnia 28 maja 1971 r., III CZP 5/71, nie publ.). Za powyższym poglądem opowiedział się Sąd drugiej instancji wydając zaskarżone reformatoryjne orzeczenie.

Zatem wbrew stanowisku skarżącego uczestnika nie można uznać, iż w sprawie występuje zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni przepisów wywołujących rozbieżności w orzecznictwie w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt. 1 i 2 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

aj